

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«СУЧАСНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ І ЛІКУВАННЯ
ЗАХВОРЮВАНЬ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ»**

Етіологічна структура гострих респіраторних вірусних інфекцій за даними полімеразної ланцюгової реакції

©М. А. Андрейчин, Я. І. Йосик, Н. А. Ничик, І. С. Іщук, Н. Г. Завіднюк

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»

Вступ. У світі гострі респіраторні вірусні інфекції (ГРВІ) – найпоширеніші інфекційні хвороби, що зумовлені невпинною мінливістю збудників, надзвичайною активністю механізму передачі та розвитком нестійкого імунітету після перенесеної хвороби. В Україні на ГРВІ щороку хворіють від 9 до 16 мільйонів осіб, тому своєчасна специфічна діагностика вкрай важлива. Швидко встановлений діагноз дозволяє своєчасно вжити необхідних протиепідемічних заходів та призначити протівірусні засоби, ефективність яких суттєво залежить від часу застосування.

Етіологічна діагностика ГРВІ можлива при використанні сучасних специфічних лабораторних методів. У міжепідемічний період діагноз грипу обов'язково повинен бути підтверджений лабораторно (специфічними діагностичними тестами).

Діагноз може бути розшифрований виявленням або самого збудника (культури, окремих антигенів чи генетичного матеріалу), або специфічної відповіді організму на нього (антитіла, реакції клітинного імунітету). Забір біоматеріалу повинен проводитися у ранні терміни хвороби, з належною обережністю, оскільки працівник може інфікуватися секретом із дихальних шляхів пацієнтів.

Мета дослідження – вивчити стан використання ПЛР з розширеним набором праймерів у діагностиці грипу та інших ГРВІ у Тернопільській області для повного етіологічного розшифрування цих інфекцій.

Матеріал і методи дослідження. Під час епідсезону 2012–2013 рр. у Тернопільській області було обстежено 55 стаціонарних хворих на грип та інші ГРВІ методом ПЛР. Позитивні результати отримано у 42 (76,4 %) осіб, у тому числі у 26 (61,9 %) виявлено різні комбінації по 2–8 збудників одночасно в одного і того ж пацієнта. Спектр

збудників був представлений так: RSS-вірус – у 15 (35,7 %), метапневмовірус – у 13 (30,9 %), вірус парагрипу-1 – у 21 (50,0 %), парагрипу-2 – у 2 (4,8 %), парагрипу-3 – у 19 (45,2 %), парагрипу – 4 – у 13 (30,9 %), коронавірус – у 19 (45,2 %), риновірус – у 5 (11,9 %), вірус грипу А – у 4 (9,5 %), А/Н1Н1sw – у 7 (16,7 %), грипу В – у 12 (28,6 %). Аденовірус не знайдено у жодного хворого. Вірус парагрипу загалом виявлено у 39 (70,9 %) обстежених, у кожного третього в комбінації парагрип-3 + парагрип-4. Вірус грипу А («сезонного») в усіх випадках поєднувався з вірусом А/Н1Н1sw, різними типами вірусів парагрипу і коронавірусами, а також, у трьох випадках із чотирьох, – з метапневмо- і RS-вірусом. Вірус грипу В тільки у 2 (16,7 %) пацієнтів був як моноінфекція, у решти – в комбінації з різними типами парагрипу (83,3 %), а також у 1 хворого визначено одночасно віруси грипу В+А+А/Н1Н1sw. За даними МФА, отриманими при одночасному обстеженні тих самих хворих, позитивні результати були лише у 16 (29,1 %) осіб, при цьому аденовірус – у 2 (3,6 %), віруси парагрипу – у 3 (5,5 %), грипу А – у 4 (7,3 %), А/Н1Н1sw – у 3 (5,5 %), грипу В – у 4 (7,3 %).

Висновки. Отримані результати чітко вказують на необхідність специфічної діагностики ГРВІ як в епідемічний, так і в міжепідемічний періоди, оскільки у більшості випадків на підставі лише клінічних симптомів неможливо віддиференціювати ці інфекції між собою, а відповідно і спрогнозувати перебіг захворювання та призначити повноцінне лікування.

Перспективи подальших досліджень. Використання ПЛР з розширеним набором праймерів у діагностиці грипу та інших ГРВІ дозволить забезпечити найповніше етіологічне розшифрування цих інфекцій та вивчити їх специфіку в різних регіонах України.